

Duurzaam beleggen het nieuwe normaal bij pensioenfondsen

Zo langzamerhand wordt het volkomen vanzelfsprekend dat pensioenfondsen erop letten dat hun investeringen duurzaam zijn. Dat wil zeggen: rekening houden met het milieu, met sociale gerechtigheid en met behoorlijk bestuur. Dat zijn de zogenoemde ESG-criteria. Ook Pensioenfonds PGB besteedt daar veel aandacht aan. Vorige maand publiceerde het zijn Jaarverslag Duurzaam Beleggen 2023.

Eerder dit jaar bleek uit onderzoek onder bestuurders en vermogensbeheerders van Europese pensioenfondsen dat duurzaamheid hoog op hun agenda staat. Een woordvoerder van Goldman Sachs dat het onderzoek deed, liet in het Financieele Dagblad (FD) optekenen dat "vergeleken met een jaar of twee, drie geleden dit echt [is] veranderd". In de Verenigde Staten bestaat bij veel

beleggers weerstand tegen met name klimaatmaatregelen en lijkt zelfs een omkerende beweging in gang gezet. Schrijnend voorbeeld hiervan is de rechtszaak die het Amerikaanse oliebedrijf ExxonMobile heeft aangespannen tegen onder meer het Nederlandse Follow This, een 'groene' activistische aandeelhouder. Maar in Europa kijken pensioenfondsen juist tot hun rol in het verminderen van de CO₂-uitstoot. Bijna 9 op de 10 van de ondervraagde partijen noemt duurzaamheid belangrijk bij het maken van beslissingen.

Op termijn kan investeren in bedrijven die niet meegaan met energietransitie namelijk ook risico's met zich meebrengen. Niet alleen wat betreft het behoud van een leefbare wereld, maar ook wat betreft de winstgevendheid in de toekomst. Het is misschien moeilijk voor te stellen, maar als de wereld grotendeels over is gegaan op duurzame energie, dan zullen bedrijven als ExxonMobile en Shell niet meer levensvatbaar zijn indien ze vasthouden aan fossiele brandstoffen. PfZW, het pensioenfonds voor mensen in de zorg, kondigde onlangs aan uit oliebedrijven Shell

vervolg pag.2 >

We kunnen niet in ons eentje de opwarming van de aarde stoppen. Maar we kunnen wel zorgen dat we onze doelstelling halen: een halvering van de CO₂-uitstoot van onze beleggingen in 2030. Zoals het er nu naar uitziet, gaan we dat halen.

We kunnen geen oorlogen tot staan brengen. Maar we kunnen wel zorgen dat we geen geld investeren in (leningen en staatsbedrijven van) overheden die oorlogen uitlokken. Of die het niet zo nauw nemen met mensen- of arbeidsrechten.

Voor ons is duurzaamheid geen bijzaak meer, maar een onlosmakelijk onderdeel van al onze beleggingen. We maken bij elke belegging een integrale afweging tussen rendement, risico, kosten en duurzaamheid.

En zo bereiken we ons doel en dat wat onze deelnemers willen: een goed pensioen, maar daar ook van kunnen genieten in een leefbare wereld.

Hoe we weten dat onze deelnemers dat willen? Daar doen we regelmatig onderzoek naar. Ook in 2023. Daaruit kwam naar voren dat maar liefst 70 procent van de deelnemers het belangrijk vindt dat we duurzaam beleggen. Die steun van onze achterban vinden we enorm belangrijk. Het is per slot van rekening hun geld: hun pensioen.

Bestuursvoorzitter Jochem Dijkmeester
in het voorwoord van het
Jaarverslag Duurzaam Beleggen 2023

IN DIT NUMMER

Commentaar	2	AI bij Elsevier	6
Op bezoek bij ...Willeke van Cattenburch	3	Laatste levensfase	6
Dagje uit Den Haag	4	Elsevier - En wat dies meer zij	7
ALV Nijkerk	5	Mijn begin bij Elsevier	8

en BP te stappen omdat ze niet snel genoeg verduurzamen. "Je kan heel veel geld verdienen met de wereld verder kapot te maken, maar dat is geen houdbaar model. Deze verandering is onvermijdelijk." Aldus Solange Rouschop, chief sustainability officer bij ABN Amro in het FD.

Pensioenfonds PGB publiceert al enkele jaren naast het gebruikelijke jaarverslag ook een Jaarverslag Duurzaam Beleggen. Dat over 2023 kwam in april uit en bevat niet minder dan 44 pagina's. In bijgaand kader wordt uit het voorwoord geciteerd.

Ook op de PGB-website is veel over dit onderwerp te vinden. Op de hoofdpagina over duurzaam beleggen staat het volgende. "Pensioenfonds PGB is meer dan geld. Het is immers onze taak te zorgen voor een goed pensioen voor al onze deelnemers. Maar onze deelnemers willen daar ook van kunnen genieten in een sociale, schone en stabiele samenleving. Daarom beleggen we duurzaam: voor een goed pensioen in een leefbare samenleving."

Pensioenfonds PGB maakt gebruik van drie pijlers: beperken, versterken en benutten. Die vatten samen wat het fonds met duurzaam beleggingsbeleid wil bereiken: (1) Duurzaamheidsrisico's beperken door beleggingen uit te sluiten die niet aan de minimaal gestelde eisen voldoen. (2) De maatschappelijke verantwoordelijkheid en de beheersing van duurzaamheidsrisico's versterken bij de bedrijven waarin we beleggen door actief aandeelhouderschap en kapitaalallocatie. (3) Beleggingskansen benutten via doelgerichte impact-beleggingen. "Op deze manier dragen we als pensioenfonds bij aan een goed pensioen in een leefbare wereld", staat erbij.

Wat het eerste punt betreft heeft PGB een zeer gedetailleerd beleid. In 2023 zijn staatsobligaties en staatsbedrijven in 173 landen (2022: 17) en 752 bedrijven (2022: 495) van beleggingen uitgesloten, omdat ze niet voldoen aan de gestelde minimumeisen op het gebied van duurzaam beleggen. In totaal voldoet 91 procent (2022: 87 procent) van de marktwaarde van de hele beleggingsportefeuille aan het uitsluitingsbeleid.

NSC blijft sputteren over pensioenwet

Na het debat in de Tweede Kamer afgelopen januari over de nieuwe pensioenwet (zie het openingsartikel in de vorige Nieuwsbrief), werd daarover vorige maand een volgend debat gehouden. Motor achter deze voortgaande discussie is NSC van Pieter Omtzigt. Die partij blijft aandringen op aanpassing van de wet, met name op de invoering van een referendum onder pensioendeelnemers.

Voorafgaand aan het debat hadden economen Sweder van Wijbergen en Lans Bovenberg ieder op hun eigen wijze de voorstellen van NSC al sterk bekritiseerd ("De NSC-plannen gaan onnodig hoge kosten en veel foute keuzes veroorzaken", aldus de eerste in het Financieel Dagblad). Maar in de Tweede Kamer lijkt er een meer-

derheid voor te zijn. In elk geval zijn ook PVV en BBB het eens met NSC. Het punt is dat de VVD een referendum en alles wat daarmee gepaard zou gaan bij monde van woordvoerder Thierry Aartsen niet ziet zitten. Ongetwijfeld hebben de vier onderhandelende partijen het tijdens de informatie hierover gehad. Maar in het net gepubliceerde Hoofddlijnenakkoord wordt er geen woord aan gewijd. Omtzigt blijkt er zelfs op de laatste onderhandelingsdag nog op te hebben aangedrongen dat wel te doen, maar kreeg nul op het rekest. NSC wil nu gebruik maken van de mogelijkheid om met eigen voorstellen te komen, zoals het alle vier partijen vrij staat.

Het ziet er dus naar uit dat aan het gesputter nog geen eind is gekomen.

COMMENTAAR

Jeroen Hogendorp

Sinds april 2020 (nummer 87) luistert Willeke Casteren van Cattenburch deze Nieuwsbrief op met haar verhalen. Aanvankelijk over de ganzen in haar tuin, daarna over haar tijd bij Elsevier. Voldoende reden voor onze vaste interviewer Hiske Gerbrandy om eens bij haar op bezoek te gaan. Het verslag daarvan is op de volgende pagina's te vinden. De bijdrage van Willeke is naar pagina 7 verhuisd, waar voorheen de column van Jan de Waal een plek had. In goed overleg met hem is besloten die niet te continueren. Ik wil Jan van harte bedanken voor al zijn gevarieerde bijdragen sinds juni 2019 (nummer 84).

Inmiddels heeft zich een nieuwe columnist aangediend, Ed Vermij. Zijn eerste bijdrage staat op pagina 8, op de plek waar eerder Tom ten Hoope zijn verhaal deed. Hoewel Eds vroegere werk bij de almanakken afwijkt van dat van de meeste van onze leden, begint ook hij in de Amsterdamse Spuistraat waar Willeke, Jan en Tom hun voetstappen hebben achtergelaten.

Zoals gebruikelijk bevat dit nummer een verslag van de Algemene Ledenvergadering vorige maand - zie pagina 5. Ik vond de twee presentaties die toen zijn gegeven dermate interessant, dat ik daarover samenvattingen heb geschreven. Zie pagina 6.

Op het moment van schrijven is net het zogeheten Hoofddlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB gepresenteerd. Wie mij ook maar een beetje kent, zal weten wat ik daarvan vind. Misschien komen de voorstellen van de nieuwe regering, met name wat pensioenen betreft (zie het artikel hiernaast), aan bod in het volgende nummer. Maar het is vooralsnog afwachten of die regering wel tot stand komt en zo ja, of die in augustus nog missionair is.

HOOFDREDACTIE: Jeroen Hogendorp **EINDREDACTIE:** Elly Tjoa en Paul Klein
VORMGEVING: Jos Wachelder **BIJDRAGEN:** Ed Vermij, Willeke van Cattenburch, Hiske Gerbrandy.

REDACTIEADRES: Rustenburgh 15, 1111 VD Diemen, Tel.: (06) 801 55 332

E-MAIL: redactie@vgeo.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Herman Engelen, Vechtensteinlaan 60, 3601 CL Maarssen. Tel: 0346-566350 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Paul Klein, Thierensweg 15, 1411 EW Naarden. Tel: 035-5389607, E-mail: pagklein@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGeo-leden betalen jaarlijks €14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld. Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen. Nadere informatie Herman Engelen, e-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT AUGUSTUS 2024.
KOPIJ MOET UITERLIJK 2 AUGUSTUS BINNEN ZIJN.

ES ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
NIEUWSBRIEF

Op bezoek bij... **Willeke van Cattenburch**

Op een zonnige woensdagochtend in april gaat uw redactie in de persoon van Hiske Gerbrandy, samen met oud-collega en vriendin Gerrite Boontje, op weg (of liever gezegd, per spoor) naar Nuth, alwaar Willeke van Cattenburch ons opwacht bij het stationnetje in haar autootje.

Thuis in het buurtschap Thull wacht ons een kopje thee met een oer-Limburgse rijstevlaai en een energieke 88-jarige gastvrouw. Gerrite is meegereisd omdat zij collega van Willeke is geweest op de advertentieafdeling.

Vóór Elsevier

Ik was 22 jaar jong toen ik bij Elsevier kwam werken, dus veel werkzaam leven daarvoor is er niet. Mijn vader overleed in 1950 (mijn ouders waren toen al 5 jaar gescheiden). Een pijnlijke periode omdat ik hem na zijn vertrek uit het gezin niet meer had gezien.

Na mijn eindexamen MMS aan het Kennemer Lyceum in Overveen ging ik met mijn zusje Caluke een jaar naar London als au pair, waar ik het *Certificate Cambridge Proficiency* behaalde. Bij terugkomst werkte ik enige tijd voor een uitzendbureau. Ik was op zoek naar een baan waar ik mijn Engels te gelde kon maken. Zo viel mijn oog op een advertentie van Elsevier's Wetenschappelijke Uitgeverij te Amsterdam, waar een correspondentie Engels werd gezocht voor de heer Boogers, die leiding gaf aan de salesafdeling (managers hadden we toen nog niet). Ik kwam te werken in de Spuistraat op de vierde etage, waar niet meer dan 25 mensen werkzaam waren bij de wetenschappelijke uitgeverij.

Eerste baan bij Elsevier

Op 1 mei 1958 begon ik als secretaresse/correspondente voor Boogers. Heel onhandig zat ik niet bij hem op de kamer maar bij Ineke Wagenaar, secretaresse van Dr. Gaade en Ben Winters (acquisiteurs divisie Chemie). In het kamertje naast ons werkte Paula Krijgsman als directiesecretaresse.

Na een maand kwam Louk Bergmans terug uit Amerika en belandde bij Boogers op de kamer. Ik werkte nu voor beide heren. Dr. Jacques Remarque startte in oktober de sectie biochemie en zat met Jan Meyer en Gerard Corbet op een kamer. Otto ter Haar verscheen in november 1959 aan

het firmament, en ging samen met Louk de salesafdeling leiden. Boogers werd op zijn verzoek aangesteld als hoofd van de productieafdeling. Omdat Remarque een secretaresse nodig had, maakte ik plaats en verhuisde naar de kamer van Otto en Louk alwaar inmiddels ook Simon Heijn was aangeschoven. Deze nam de advertentieacquisitie over van Wim Schüller die zijn handen vol had aan het organiseren van de boekrecensies. We zaten allemaal op dezelfde kamer. De heren werden gek van mijn ratelende typemachine. Vele Engelstalige mensen werden in hoog tempo aangenomen, zoals Marc Atkins, Rachel Taylor, Rosaleen Burke en Mill Anton. Ik heb de turbulente groei van de organisatie van de wetenschappelijke uitgeverij dus vanaf het begin meegemaakt. [Zie ook de bijdragen van Willeke in de Nieuwsbrieven 91, 92 en 93.]

Toen Simon Heijn moest vertrekken (hij was te vaak afwezig en werd een keer gespot op een terrasje op het Leidseplein), kreeg ik de advertentieafdeling onder mijn hoede. We hadden toen al betaalde advertenties. Ik had geen ervaring maar bij de heer Ter Haar kreeg je alle kans om je talenten te laten zien. Ik kreeg van Otto de opdracht naar Engeland te gaan om bij grote bedrijven advertentieacquisitie te doen. Wij hadden een kleine vertegenwoordiging in Londen. De bedoeling was dat ik hen ging oppeppen om de advertentieverkoop een boost te geven. Ook werkte ik samen met de bureauredactie; als een firma in een artikel werd vermeld, konden wij die aanschrijven.

We verkochten advertenties die dan per se op een rechterpagina moesten verschijnen of tegenover een tekst-

pagina. Maar iemand bij Krips gooide dat allemaal om. Dus ik naar Meppel. De desbetreffende man, die op klompen liep met handen in z'n zakken, keek alsof hij dat vrouwtje uit Amsterdam wel eens goed de oren zou gaan wassen. Maar toen hij hoorde wat zo'n advertentie opbracht, wel 2.000 gulden, sloeg hij om als een blad aan een boom.

Het nieuw opgerichte *Journal of Chromatography* bleek de klapper van de eeuw te zijn qua abonnementen maar ook qua advertenties. Het belichtte een geheel nieuwe analysetechniek waarvoor veel nieuwe apparatuur op de markt kwam. Helaas was en bleef Dr. Lederer de eigenaar van het blad; hij wilde iedere advertentie van tevoren zien ter goedkeuring.

Ik heb mij sales en marketing vooral zelf eigen gemaakt. We mochten van Ter Haar allemaal een keer mee naar

de Frankfurter Buchmesse. Met Otto werd de sfeer losser. Daarvoor zeiden we meneer en juffrouw van Cattenburch tegen elkaar. En nu mocht ik Otto zeggen. Louk Bergmans kon er maar moeilijk aan wennen. [Vanuit de boekenkast kijkt Otto ter Haar's foto vriendelijk op Willeke neer.]

Loopbaan

Eigenlijk heb ik vrijwel mijn gehele arbeidzame leven bij Elsevier Science gewijd aan de advertentieacquisitieafdeling die ik zelf mocht vormgeven. In mijn ogen natuurlijk de leukste afdeling vol afwisseling en contact met acquisiteurs en bureauredacteurs van juist die bladen met advertentiepotentieel.

Gré Gijzen-Hillmann kwam in 1971 de gelederen versterken en is gelukkig gebleven totdat ik in juni 1995 met pensioen ging. Zij heeft heel wat hete kooltjes voor mij uit het vuur ge-

> vervolg op pag.4 >

haald. Ook Tilly Sijpesteijn heeft ons goed geholpen door ons bij een groot farmaceutisch concern te introduceren voor een rondleiding waar ons een massaspectrograaf en een chromatograaf werden getoond. Omdat ik nogal eens weg was naar congressen in Europa en de USA (eenmaal per 2 jaar) mocht ik een stand-in aan nemen. Gerrite Boontje en Pia Schrader hebben deze rol met verve vervuld - Pia werkt nog steeds bij Elsevier!

Ik heb mijn 12,5-, 20- en 30-jarig jubileum gevierd. In totaal heb ik 38 jaar bij Elsevier gewerkt. In 1995 werd ik 60 en ging ik met de VUT. Op dat moment werd de advertentieafdeling direct overgeheveld naar Oxford. Ik denk dat ik net op tijd bij Elsevier ben vertrokken.

Kunst en Elsevier

Kunst is een rode draad in mijn leven. Ik heb jaren geschilderd als verdienstelijk amateur. Ik had onder meer les bij Gerrit van 't Net, een bekende kunstschilder in Amsterdam (1910-1971). Hij werkte en woonde op de Oudezijds Voorburgwal, en overleed plotseling op 61-jarige leeftijd. Als je zelf schildert, leer je vanzelf veel schilders/kunstenaars kennen. Steven Kwint (1931-1977) was een 'Cobra'-volger, maakte grote olieverfschilderijen en tevens grafisch werk. Hij wilde graag aan de bak komen en exposeren. Ik heb de directie voorgesteld om de kale wanden van de algemene ruimtes te gebruiken voor werk van kunstenaars. In eerste instantie werd mijn voorstel afgewezen.

Maar toen we kantoor aan de Van de Sande Bakhuyzenstraat gingen houden, in 1973, kon ik de multipurpose ruimte gebruiken als galerie bij Elsevier. Behalve werk rechtstreeks afkomstig van schilders leenden we ook geregeld werk van de SBK. De expositie van Eppo Doeve was voor mijn moeder aanleiding speciaal over te komen omdat de kunstenaar Indonesische wortels had. [Gerrite herinnert zich dat zij het gevoel had alsof Willeke er twee banen op na hield: de advertentieafdeling en de galerie. Uw redacteur herinnert zich de aankoop van haar eerste kunstwerk, een motor gemaakt van afval van de Hoogovens door kunstenaar Wim Mors, tentoongesteld in de hal van de Molenwerf.]

Na Elsevier; haar grote liefde

In mei 1978 zou ik mijn 20-jarig jubileum vieren. Maar dat pakte anders uit! Eind april vertrokken Ferry (mijn partner) en ik naar Anneke en Wim (zusje en zwager) in Wieringerwaard voor een gezellig weekendje klus-

sen. Om half elf 's ochtends reden we op de vierbaans autosnelweg tussen Alkmaar en Schagen, toen nog met gelijkvloerse, onbeveiligde kruisingen, en kregen daar een bijna noodlottig ongeluk. Het was zonnig en had een beetje gesneeuwd. Wij hadden een soort vakantiegevoel, reden langzaam, genietend van het landschap; heerlijk rustig op de weg; totdat een rode auto van links de autoweg naderde om over te steken. Je ziet het gebeuren en denkt: die gaat stoppen. Doffe knal, doodse stilte, plotseling overal glas. Gelukkig stopte er een taxi die de hulpdiensten heeft gealarmeerd. Met loeiende sirenes werden we naar het Wilhelminaziekenhuis in Alkmaar vervoerd waar men meteen met Ferry aan de slag ging. Ik werd met mijn gebroken arm in een wachtkamer geparkeerd waar Anneke en Wim al snel arriveerden. Om drie uur 's middags kwam de chirurg - nog met mondkapje op - vertellen dat ze Ferry op het nippertje hadden kunnen redden; meer dan drie liter bloedverlies. Door dat bloedverlies was zijn geheugen aangetast waardoor hij zijn eenmanszaak Beijen Engineering (een bedrijf dat besturingsapparatuur voor zonwering ontwierp en fabriceerde) niet kon voortzetten. Mijn 20-jarig jubileum werd uiteindelijk eind november gevierd met een drukbezochte receptie met veel speeches, gevolgd door een feestelijk diner waar ook mijn moeder en zusjes bij waren. [Gerrite herinnert zich Ferry als een geweldig handige man, die heel wat stoelen voor haar heeft opgeknapt.]

Na mijn pensioen wilden we heel graag een huis met een tuin en zijn uiteindelijk terechtgekomen in Thull, Zuid-Limburg. Anneke zag een advertentie en heeft ons hiernaartoe gelokt. Wij zagen het huis op een heuveltje met een enorme lap grond afgesloten door een stuk bos, alles in bloei, en waren meteen verkocht. Dat was in juni 1995. Sinds Ferry in september is 2016 overleden woon ik hier alleen. Een goede vriend, Matthieu, uit het buurtje, komt mij wekelijks met de tuin helpen. Mijn familie heb ik dicht om mij heen en heb gelukkig ook nog steeds goed contact met de dochters van Ferry. Ik heb mij een paar jaar geleden ontfemd over twee haantjes die voor de pan waren bestemd. Ik neem geen kippen meer, te veel gedoe met kuikentjes en ik moet afbouwen!

Na het avontuur met de Canada ganzen [zie Nieuwsbrieven 87 - 90] kregen wij in 2006 van een boerenfamilie hier in Thull een vrouwtjegang aangeboden. We noemden haar

Pieta en zij is helaas op 29 mei 2023 in haar slaap overleden, ca. 24 jaar oud. Haar maatje Guus werd een jaar eerder door een vos gepakt, evenals de eerdere ganzen die we als gezelschap voor Pieta aanschafte. Ze heeft wel 6 vrijers overleefd. Zelfs op klaarlichte dag worden de ganzen hier weggeroofd. Er lopen ook wilde zwijnen rond, althans dat zie ik aan de pootafdrukken in de tuin. Zolang ze niets vernielen, laat ik het zo.

Ik heb veel hulp uit de buurt. Via de buurtapp heb ik contact met mensen uit Thull. Hoe klein ook, Thull heeft een glasatelier, de ALFA-brouwerij met café-restaurant "Bie de Bron" en verderop restaurant "De Muldermolen" bij de Mulderplas [alwaar dit interview wordt gevierd met een heerlijk diner]. Het huis hangt vol met schilderijen, zowel van Willeke

zelf als van de kunstenaars uit de Elsevier galerie.

Na het overlijden van Ferry ben ik lid geworden van een actieve seniorenvereniging in Schinnen die allerlei leuke uitjes organiseert. Zo volg ik al jaren lezingen klassieke muziek, gegeven door Maurice Wiche. Hij organiseert ook concert- en operareizen, naar bijv. Amsterdam, Keulen, Bonn en Brussel.

Wat vind je van VGEO?

Geweldige club. Enig om oud-collega's te zien. Ik maak iedereen lid, zoals bijv. Gerrite Boontje en Pia Schrader. Ik schrijf graag voor de Nieuwsbrief. Gelukkig is mijn geheugen nog goed; alleen namen... Jeroen laat mij heerlijk mijn gang gaan. Ik hoop iedereen weer te zien op de ALV van 17 april a.s. Gré Gijzen, Pia Schrader, Gerrite en ik spreken geregeld met elkaar af.

VGEO-leden bezoeken de Hofstad

Bij de keuze voor het jaarlijkse Dagje Uit was de derde stad van ons land nog niet eerder aan de beurt geweest. Dat gaan we goedmaken op woensdag 28 augustus en verwelkomen we onze leden (en hun partner) in Den Haag, waar we elkaar vanaf half elf treffen in Paviljoen Malieveld voor koffie en gebak en voor de inschrijving van de deelnemers. Het ochtendprogramma omvat een busrit, waarbij een gids ons vertelt over bezienswaardige gebouwen en paleizen waar we langs rijden. Om half een stappen we uit in Scheveningen om er tussen boulevard en strand van een heerlijke lunch te genieten.

Met vier maanden te gaan is nog niet alles vastgelegd, ook omdat we nog in onzekerheid verkeren over het uiteindelijke aantal deelnemers. Voor de uren tussen 14 en 16 uur moeten we ons opsplitsen. Eén groep (1) wordt om 14 uur met de bus naar het Kunstmuseum gebracht (dat 5

jaar geleden nog Gemeentemuseum heette) en stappen daar uit. In dat fraaie gebouw van architect Berlage vertellen gidsen u over Mondriaan en De Stijl. Anderen blijven in de bus, die verder rijdt tot nabij het Lange Voorhout in de binnenstad. Daar stapt iedereen uit en bezoekt u (2) het Escher Paleis of (3) wandelt u met een gids door de residentie of (4) volgt u met een tweede gids een andere route in de binnenstad. Kunstmuseumbezoekers worden tegen vieren weer vanaf de Stadhouderslaan opgehaald en zo kan iedereen om 16 uur de dag afsluiten met een borrel op het Plein. Om vanaf dit horecawalhalla weer huiswaarts te keren is het 12 à 15 minuten wandelen naar het Centraal Station, of naar uw parkeergarage. Rond 5 juni stuurt de penningmeester een mail uit aan alle leden, waarna ieder zich kan aanmelden voor deze dag en ook zijn middagkeuze kenbaar kan maken.

Paul Klein

Algemene Ledenvergadering in Nijkerk

Evenals vorig jaar toog rond de 10 procent van onze leden met eventuele partner richting de vertrouwde locatie in Nijkerk. Zoals gewoonlijk werd vooraf bij de koffie, tijdens de lunch en na afloop bij de borrel druk gepraat met oude en nieuwe bekenden. Het officiële gedeelte van de vergadering werd weer omlijst met twee presentaties. Paul Mostert, sinds vorig jaar lid van het bestuur, liet zijn licht schijnen op het gebruik van Artificial Intelligence bij Elsevier. Op de volgende pagina staat een samenvatting van zijn verhaal. De andere presentatie, na de lunch, ging over de laatste levensfase en wat daarbij komt kijken. Ook hierover staat op de volgende pagina meer.

Bij de opening vestigde voorzitter Louis Pet de aandacht op het feit dat de vereniging 30 jaar bestaat. Hij wist ook te vertellen dat hij 20 jaar geleden als nog lang niet gepensioneerde al eens op de ALV een presentatie had gegeven.

Louis vertelde bij de mededelingen over de invoering van het nieuwe pensioenstelsel bij ons Pensioenfonds PGB en de contacten tussen de COR bij Elsevier, de directie van RELX en de verantwoordelijken bij PGB. Dat bood ruimschoots stof tot discussie.

Paul Klein vertelde namens de pr-commissie over de voorbereidingen van het Dagje Uit. Dat zal op 28 augustus in Den Haag plaatsvinden. Meer hierover is op de vorige pagina te vinden.

Naast de financiële zaken waar penningmeester Herman Engelen het woord voerde, kwam net als vorig jaar het collectief lidmaatschap van de gepensioneerdenvereniging VVG-PGB aan de orde. Ook hierover was volop discussie met de zaal. Die ging er wel mee akkoord om onze contributie niet te verhogen, ondanks de stijging van de VVG-contributie naar 12 euro, waardoor de VGEO slechts 2 van de 14 euro overhoudt. Gelukkig maken veel leden een hoger bedrag over.

Bestuursleden Hiske Gerbrandy, Paul Klein, Herman Engelen en Louis Pet werden herbenoemd. Peter van der Kleij, die zich vorig jaar had aangemeld, blijft op zijn verzoek formeel geen bestuurslid. Hij is echter wel op elke vergadering van het bestuur aanwezig en brengt volgens de voorzitter goede ideeën in, zoals de locatie Den Haag voor het Dagje Uit.

Bij de rondvraag vestigde Jeroen Hogendorp de aandacht op het verlies van twee columnisten, door het overlijden van Tom ten Hoop en het stoppen van Jan de Waal. Daartegenover staat het aantreden van een nieuwe columnist, Ed Vermij (zie pagina 8). Niettemin blijft het moeilijk voldoende kopij te vinden, en de mogelijkheid bestaat dat Nieuwsbrief soms slechts 6 pagina's zal bevatten in plaats van de gebruikelijke 8. Daarop riep de voorzitter de leden op een bijdrage aan de Nieuwsbrief in te sturen.

AI bij Elsevier

Op de ALV vorige maand heeft Paul Mostert een presentatie gegeven over het gebruik van *Artificial Intelligence*, kortweg AI, bij Elsevier. Zoals op onze website is te lezen, was hij tot zijn pensionering vele jaren actief bij Elsevier als Product Technology Manager van ScienceDirect. Maar voor de actuele stand van zaken had Paul contact gezocht met Rob Schrauwen. Die is bij Elsevier verantwoordelijk voor *Data and Platform Strategy* en goed op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Paul heeft ook nuttige input gehad van Saskia van Acker (Sr Product Manager, Search).

Na een inleiding over wat eigenlijk intelligentie is en een definitie van kunstmatige intelligentie, besprak Paul vier kernbegrippen van AI: Neurale netwerken, waarbij de 'AI-engine' neurale processen met zenuwcellen nabootst, heel anders dan traditio-

auteurs te 'profilieren'. Dat wil zeggen, hen te herkennen en te onderscheiden. Wie van de rond 130.000 auteurs die "Y. Wang" heten, is degene die bedoeld wordt? Hun werklocatie en vakgebied zegt niet alles. Paul gaf als voorbeeld zichzelf. Tijdens zijn studie biologie had hij meegewerkt aan een artikel over de hypothalamus van ratten, maar tot voor kort was dat in Scopus niet aan hem gelinkt. Nu staat het, naast twee andere artikelen uit de tijd dat Paul werkte aan Tulip (de eerste aanzet tot elektronisch publiceren - zie zijn artikelen in deze Nieuwsbrief), door AI wel op zijn conto.

AI wordt ook gebruikt in Scopus en ScienceDirect om de zoekfunctie te verbeteren. De klassieke methode werkt met booleaanse logica (IF, THEN, AND, OR) en is geprogrammeerd op basis van de expertise van onder meer bibliothecarissen. Maar nu begint het zoeken sterk te lijken op het gebruik van zoekmachines als Google, met voorgestelde zoek-

ScienceDirectAI – Result screen met generated abstract

← → 🔍 qa.sciencedirect.com/ai?q=how+many+fingers+does+a+whale+have%3F

ScienceDirect® Journals & Books ? Register Sign in

Beta Powered by GenAI Supported by Scopus

Accelerate your research with the power of GenAI

how many fingers does a whale have?

Summary answer

Based on the provided abstracts, there is no direct information about the number of fingers a whale has. However, based on the information available, we can infer the following:

- Cetaceans, which include whales, have undergone morphological adaptations, including the evolution of supernumerary phalanges, with some species having a minimum of six phalanges in some digits (Sun et al., 2021).
- Most tetrapods, including whales, typically have five fingers or toes, although there can be modifications such as reduction or loss of some digits (Fraser, 2016).

nele algoritmische software die door programmeurs wordt geschreven; *Deep Learning*, een speciale versie van *machine learning* waar de AI-engine wordt getraind met vele voorbeelden, enigszins vergelijkbaar met hoe onze hersenen uit waarnemingen leren; *Big Data*, enorme hoeveelheden gegevens die gebruikt worden voor de training; en *Cloud computing*, grote computerparken waar die massa aan gegevens verwerkt wordt.

Elsevier overweegt, of is al bezig AI toe te passen om mogelijke plagiaat of AI-geschreven artikelen te ontdekken; om type artikel te bepalen; om figuren te voorzien van achterliggende teksten voor visueel gehandicapten; om gemanipuleerde figuren te ontdekken; en om voorselecties te maken voor Editorial Boards, inclusief voorspelling of een manuscript geaccepteerd of afgewezen zal worden.

Bij Scopus, een ander onderdeel van Elsevier, waar ook artikelen zijn te vinden van bijna alle wetenschappelijke uitgevers, wordt AI ingezet om

termen en 'echte' vragen als "what causes diabetes?". Zo kunnen wetenschappers uit andere vakgebieden toch bij de gewenste artikelen uitkomen, ook al kennen ze niet de specifieke begrippen waarmee 'klassiek' gezocht moet worden.

In zowel Scopus als ScienceDirect wordt de AI-engine getraind met de eigen data. Nadeel van Scopus is dat het alleen abstracts (uittreksels) bevat, van ScienceDirect dat het alleen Elsevier-artikelen bevat. De training is zeer zorgvuldig, met verificatie door experts.

Een mooi voorbeeld gaf Paul aan de hand van een vraag die hij als rondleider door Naturalis kreeg voorgelegd: heeft een walvis vingers? Op de schermfoto is het begin van het genuanceerde antwoord te zien, met verwijzing naar de evolutie van ledematen en vingers.

AI lijkt een hype maar is het bij Elsevier beslist niet.

De laatste levensfase

Op de ALV vorige maand heeft Leendert Braal van het Netwerk Palliatieve Zorg Noordwest Veluwe een presentatie gegeven over de laatste levensfase. Hij deed dat in samenwerking met Pieter Schimmel, gepensioneerd arts en palliatief consultant in de regio Vallei & Veluwe.

Leendert spreekt regelmatig op bijeenkomsten over de laatste levensfase. Hij onderkende dat dit wel een 'spannend' onderwerp is, maar dat het goed is je wensen op tijd met je huisarts en met familie en vrienden te bespreken, niet pas als het moment daar is. Dan staat je hoofd er niet naar, of je kunt het niet meer duidelijk maken, en je naasten weten mogelijk niets van je wensen. Om te beginnen werden fragmenten uit een video getoond, "De dappere patiënt", te vinden op Youtube. Een aanrader.

Vaak wordt gedacht dat palliatieve zorg alleen voor mensen is die nog maar een paar weken te leven hebben. Maar die zorg kan al beginnen als de eerste verschijnselen van een levensbedreigende en niet meer te genezen ziekte zich voordoen. Kort gezegd: palliatieve zorg is niet hetzelfde als terminale zorg.

De eerste fase van een levensbedreigende ziekte kan veel korter duren dan verwacht. Zoiets weet je niet van tevoren. Door er van tevoren over na te denken, kun je bijvoorbeeld voorkomen dat kinderen in een crisissituatie moeten gaan bedenken wat de ouder gewild zou hebben. Laat daarom weten wat je belangrijk vindt en wat je nodig zou vinden in zo'n situatie.

De meeste mensen zouden dan thuis zorg willen krijgen. Daarbij bieden naast de huisarts en thuiszorg verschillende instanties en personen hulp. Leendert noemde speciaal het Centrum voor Levensvragen voor alle vragen waar je mee zit. Er zijn ook centra voor leven met en na kanker.

In deze fase spelen mantelzorgers een grote rol. Mantelzorg geven kan heel zwaar zijn. Elke gemeente is verplicht daarvoor steun aan te bieden. Een mantelzorgconsulent kan met je meedenken over wat je nodig hebt. Lotgenotencontact kan heel waardevol zijn: "gedeelde smart is halve smart".

Als je situatie kritiek wordt, kun je vragen van een arts verwachten over reanimatie, IC-opname en het stervensproces. Op Thuisarts.nl kun je daarover informatie vinden (zoek op wilsverklaring). Met het ouder worden, wordt reanimatie steeds minder succesvol. Of je wel op de IC opgenomen zou willen worden, werd tijdens corona actueel. Opname in een verpleeghuis wil niemand, maar het kan wel de partner als mantelzorger ontlasten. Een andere keuze: zou je willen stoppen met eten en drinken of met bepaalde geneesmiddelen, zoals antibiotica?

Tot slot kwamen palliatieve sedatie en euthanasie aan de orde. Sedatie wordt toegepast bij klachten die niet op een andere manier te behandelen zijn en in principe alleen als iemand hooguit twee weken te leven heeft - ook al is dat moeilijk te bepalen. Sedatie verkort het leven niet, in tegenstelling tot euthanasie. Euthanasie kan alleen op verzoek van een patiënt. Een arts is niet verplicht tot euthanasie, wel tot sedatie, mits aan bepaalde criteria is voldaan.

Samenvattend gaat het erom wat je belangrijk vindt in de laatste levensfase. Ga op tijd, ook als je nog niet ziek bent, in gesprek met je naasten en in gesprek met je arts. De presentatie werd afgesloten met het mooie lied van Paul van Vliet, "Laatste wens".

Praat erover!

Praat erover met uw huisarts en met familie of vrienden

Willeke Casteren van Cattenburch stelt herinneringen aan haar vele jaren in dienst van Elsevier op schrift. Dit is de **dertiende** aflevering.

Van Elsevier naar d'Egelantier

Eind 1976 kochten Ferry en ik een voormalig fabriekspand, daterend uit 1919, gesitueerd op de hoek van de Egelantiersgracht en de Lijnbaansgracht, echt hartje Jordaan. Alleen de bovenste etage was mooi verbouwd tot een zit-eetkamer met open haard en een roodkoperen schouw. Door het raam op het oosten had je zicht op de toren van de Westerkerk, die iedere avond werd verlicht! Een aan-

of wat op het trottoir gestaan om de troep af te voeren.

We hebben daar ruim negentien jaar ontzettend fijn gewoond. Het was zo een apart gebouw, alleen het trappenhuis met de voordeur aan de Egelantiersgracht, had haakse hoeken! Op zondagen was het er eigenlijk doodstil en daardoor waande je je meer in een 'dorp' dan in een stad.

Wij hadden er wel oren naar. Ferry maakte tentoonstellingsschotten die hij op de grond verankerde. Maakte leuke zitbankjes hier en daar en monteerde een open systeem van vijf kistjes tegen de achterwand van de ruimte vlakbij de volière, waarin en waarop keramiek kon worden getoond. René Sanders van de Elsevier designafdeling ontwierp ons logo met een egelantier (wilde roos).

Door de Anton Pieck-tentoonstelling leerde ik een journaliste van het Stan Huygens Journaal van de Telegraaf kennen. Toen ik vertelde over onze galerie stuurde zij meteen een foto-graaf om foto's te maken bij een artikel. Heel leuk en zeer welkom.

Medio september 1979 was het zo ver en opende Galerie d'Egelantier met de tentoonstelling van werk van Toon Tap. Tijdens de opening maar ook daarna was er veel belangstelling en er werd ook leuk verkocht. Ook veel mensen van Elsevier kwamen langs. Paula Krijgsman en Annus Tauber waren altijd vaste gasten maar ook Jan Krull kwam regelmatig, evenals Dick Teunis met zijn Durske. Zelfs directeur Leo Mulder is een keer geweest. De leden van de Vrije Akademie 'De Leuvenburgh' hebben bij ook ons geëxposeerd.

Joanna Magrijn uit Amsterdam Zuid was een groot succes. Met haar zeer aansprekende 'wilde bloemen' schilderijen stal zij de show. Ik heb een prachtig olieverfpaneel van haar hangen "Slootkant met wilde irissen". Tot mijn verbazing kocht niemand het terwijl ze er maar 200 gulden voor vroeg. Ik ben altijd een goede afnemer geweest van door mij georganiseerde tentoonstellingen.

Toon Tap in gesprek op de dag van de opening

Ferry kwam met een exposant in spé aandragen die hij bij café 'De Twee Zwaantjes' aan de Prinsengracht had ontmoet: Co Bleeker, een geboren en getogen Amsterdammer die pas na zijn pensionering als meubelmaker met schilderen was begonnen. Hij schilderde als autodidact alleen Amsterdamse stadsgezichten op een indringende manier met aparte lichten en lichtinval. Wij gaven hem een kans en ook het Stan Huygens Journaal zag wat in hem en plaatste een foto van "het Leidseplein" bij een verhaaltje. Tijdens de opening kregen wij een gegigeteerd telefoontje, of we dat wilden vasthouden, ze kwamen er aan en wilden het per se kopen! De beller had daar de liefde van zijn leven ontmoet, vandaar! Dat zijn leuke dingen om mee te maken.

We hadden veel succes met het werk van Sam Hamilton, een geboren New Yorker die in de zestiger jaren via Zweden naar Nederland was gekomen en hier bleef wonen en werken. Ons land fascineerde hem dusdanig dat het zijn centrale onderwerp werd. Louis Repcke, die de tentoonstelling opende, schreef er een boeiend verslag over in het blad "Arts & Wereld".

Onze galerie voorzag in een behoefte, we waren laagdrempelig en het bevorderde het contact met onze grachtbewoners aan weerskanten. We hebben het zeker tien jaar volgehouden. Het was boeiend om te doen.

Overzichtsfoto met door Ferry gemaakte schotten

grenzende driehoekige ruimte bood de mogelijkheid om er een kleine keuken te realiseren. De westkant van het gebouw met een indrukwekkende ramenpartij zag uit op de Lijnbaansgracht.

Aan de rest van het pand – een voormalige stoelenfabriek – was nog niets gedaan. Op de begane grond stonden de lintzaagmachines nog opgesteld die diepe kuilen in de betonnen vloer hadden veroorzaakt. Ook de twee tussenliggende etages stonden vol en de brandweer had bovendien de gestucte plafonds met riet afgekeurd! Het betrof een executieverkoop en het was "take it or leave it"! Na een onderzoek van de fundamenteën hebben we een bod gedaan dat werd geaccepteerd.

De onderste twee etages waren bestemd voor Ferry's bedrijf Beijen Engineering dat al op de gracht zat en aan uitbreiding toe was. De resterende twee etages werden dus woonhuis. Het werk dat moest worden verzet was gigantisch maar Ferry ging nooit een zee te hoog. De lcovabakken hebben dan ook een maand

Ons auto-ongeluk in het voorjaar van 1978 maakte een einde aan Beijen Engineering, waardoor de begane grond vrij kwam. Ferry begon met opruimen, installeerde een volière en ook een Beo werd aangeschaft. Die liet flink van zich horen en praatte de radio na. Hij riep te pas en te onpas "Top-Pop", destijds een populair muziekprogramma, en ik leerde hem "dag Mevrouw" te zeggen.

Het was Toon Tap die op een gegeven moment suggereerde om op de begane grond een galerie te beginnen en hij bood meteen aan om de eerste exposant te zijn! Dat was eigenlijk helemaal geen gek idee. Op onze gracht en op de naburige Bloemgracht en in de vele dwarsstraatjes ertussen werden steeds meer pandjes opgeknappt en leuke boetieks, restaurants en kroegjes openden hun deuren. Denk maar aan de bijzondere 'kralenwinkel' op de Bloemgracht, aan café "t Smalle" op de hoek van onze gracht en de Prinsengracht en aan verderop aan de Prinsengracht de grote galerie met Boheems kristal in alle soorten en maten.

Wordt vervolgd. Reacties: fam.casteren@home.nl

Ed Vermij begon in 1963 op 21-jarige leeftijd als corrector bij Uitgeversmaatschappij Elsevier. Vanaf 1972 tot 1990 was hij als (hoofd)redacteur bij Bonaventura de motor achter het Almanakken-fonds. Wat begon met slechts 3 titels - waarvan Elseviers Belasting-Almanak de belangrijkste was - groeide in Nederland en België uit tot een serie hooggewaardeerde fiscale en juridische Almanakken. Ook was hij nauw betrokken bij de ontwikkeling van de eerste digitale producten. Dit is zijn eerste bijdrage aan deze Nieuwsbrief.

Mijn begin bij Elsevier

Mijn loopbaan bij Elsevier begon op 1 juli 1963. Ik werd als corrector aangenomen bij de boekenuitgeverij van Elsevier tegen een salaris van f 450 per maand inclusief reiskosten. De werktijden waren van 8:30 tot 12:45 en van 13:30 tot 17:45 uur, dat betekende dus een werkweek van 42,5 uur. De vijfdaagse werkweek bestond toen bij Elsevier nog niet zo lang. Ruim een jaar voordat ik in dienst trad stond er in sommige personeelsadvertenties van Elsevier nog: 'vijfdaagse werkweek indien u dit zelf verantwoord acht'.

In het arbeidsreglement van juli 1960 voor de N.V. Uitgeversmaatschappij Elsevier, de N.V. Uitgeversmaatschappij Bonaventura en Elsevier's Wetenschappelijke Uitgeverij N.V., dat ik bij indiensttreding kreeg uitgereikt (inmiddels op de website te vinden), stond het volgende over de arbeidstijd.

De arbeidsduur bedraagt:
a. in de weken waarvan de zaterdag valt in de maanden oktober tot en met april 43,25 uur per week, en wel op elk der eerste vijf werkdagen van 8:45 uur tot 12:45 uur en van 13:30 uur tot 17:30 uur en op zaterdag van 8:45 uur tot 12:00 uur;

b. in de weken waarvan de zaterdag valt in de maanden mei tot en met september 43,5 uur per week, en wel op elk der eerste vijf werkdagen van 8:30 uur tot 12:30 uur en van 13:30 uur tot 17:30 uur en op zaterdag van 8:30 uur tot 12:00 uur.

Voor werknemers wier arbeid rechtstreeks verband houdt met de verzending van boeken geldt een arbeidsduur van 46,5 uur per week.

In de door de heer drs. R.E.M. van den Brink ondertekende aanstellingsbrief stond dat ik jaarlijks recht had op 13 vakantiedagen, maar dat dit aantal na 3 jaar dienstverband werd verhoogd tot 15 vakantiedagen.

Het kantoor was gevestigd op het adres Spuistraat 110-112. Bij binnenkomst stuitte je meteen op de kassier, de heer Kutsch Lojenga, die bij de lift zat. Via de gang naar de achterzijde van het pand kwam je in de postkamer van de heer Beth. De achterzijde van het gebouw lag aan het Singel met een eigen ingang. Wanneer er weer eens door de personeelschef, de heer Blankwater, of zijn assistent, de heer Cor Stier, werd gecontroleerd of iedereen wel op tijd op kantoor was, gebruikten met name sommige redacteurs van Elseviers Weekblad die toegang als zij, te laat zijnde, al op enige afstand deze personen voor de deur zagen staan.

Een trap naar de kelder bracht je in het domein van de heer Vulder die voor alle kantoorartikelen zorgde. Op de begane grond zaten de administratie en de verkoopafdeling. Op de eerste verdieping was de kamer van de heer Van den Brink aan de Singelzijde, aan de Spuistraat waren de kamers van de heer H.J. van der Vossen, directeur van Bonaventura, en zijn secretaresse, mevrouw Breek. Dan was er nog een kamer van de secretaresse van de heer Van den Brink en daar weer naast was een kamertje waar een fotokopieerapparaat stond.

Als je een fotokopie wilde maken moest je de sleutel van dat kamertje halen bij de secretaresse en moest je op een lijst vermelden waarvoor de kopie werd gemaakt. Fotokopiëren was toen nog niet de gewoonste zaak. Aanvankelijk werden kopieën gemaakt op wat kalkachtig, glad papier. Later kwam pas wat gewoner papier, maar dat moest in het begin vóór gebruik wel eerst worden losgeschud en dat werd dan weer gedaan door de chauffeur van de heer Van den Brink: meneer Maas.

Wordt vervolgd.

Reacties: ed.vermij@icloud.com

Booking moet zich aansluiten bij Pensioenfonds PGB

Reissite Booking.com is verplicht zich aan te sluiten bij Pensioenfonds PGB, waaronder sinds 2021 het pensioenfonds voor de reisbranche valt. Dat heeft het gerechtshof in Den Haag begin dit jaar bepaald. Booking heeft zich jarenlang hiertegen verzet omdat het zichzelf als een technologiebedrijf beschouwd.

In twee eerdere uitspraken kreeg Booking daarin ook gelijk, maar in 2021 noemde De Hoge Raad het bedrijf een reisagent, waarmee het zich zou moeten aansluiten bij het pensioenfonds voor die sector. De vraag of dit ook de kernactiviteit is van Booking werd toen terugverwezen naar het hof, dat daarover uiteindelijk positief beslist heeft: de essentie van de bedrijfsactiviteiten bestaat uit het bemiddelen bij het boeken van hotels en andere accommodaties via het reserveringsplatform. Dat blijkt uit de statuten, website, jaarstukken en algemene voorwaarden van Booking.

De zaak was al tien jaar geleden aangespannen door (toen nog) Bedrijfstakpensioenfonds Reisbranche. Dat vond dat het bedrijf verplicht mee zou moeten doen met het pensioenfonds van dit soort bedrijven, en PGB deelt dat standpunt. Booking heeft met zijn werknemers al eigen pensioenafspraken gemaakt, maar moet zich nu met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 1999 aansluiten bij PGB. Volgens het bedrijf kunnen de kosten daarvan kunnen oplopen tot 405 miljoen euro. Van dat bedrag kan niets meer met terugwerkende kracht in rekening worden gebracht van (voormalige) werknemers.

Booking liet weten zich te beraden op vervolgstappen: "Het blijft voor ons een belangrijk principe en prioriteit om onze mensen een compleet en concurrerend beloningspakket te bieden, ongeacht hoe ons pensioenplan zich ontwikkelt." Een vervolg zou weer cassatie kunnen zijn, maar daar kon het bedrijf nog niets over zeggen.

Pensioenfonds PGB reageerde tevreden: "We zijn blij dat er nu voor alle betrokkenen helderheid lijkt te zijn gekomen in deze zaak. We zullen het arrest goed bestuderen en aan de hand daarvan nadere vervolgstappen bepalen."

Ook andere zogeheten platformbedrijven zijn in conflict gekomen met pensioenfondsen. Dat voor de

The screenshot shows the Booking.com homepage. At the top, there are navigation links: 'Verblijven', 'Vluchten', 'Vlucht + Hotel', 'Autoverhuur', and 'Attr'. Below this is a section titled 'Vergelijk en boek makkelijk vluchten' with a sub-header 'Ontdek je volgende droombestemming'. There are radio buttons for 'Retour', 'Enkele reis', and 'Meerdere steden', and a dropdown for 'Economy'. Below this is a search bar with 'Frankfurt am Main Alle luchthavens' and a 'Naar' field. Further down is a section 'Vind je volgende bestemming' with a sub-header 'Kies een vibe en ontdek de topbestemmingen vanaf Frankfurt am Main'. There are five destination cards: 'Madrid', 'Barcelona', 'Málaga', 'Kopenhagen', and 'Frankfurt am Main'. Each card shows a cityscape image and the text 'wo 19 jun - Enkele reis'. Below this is a section 'Populaire vluchten bij jou in de buurt' with a sub-header 'Vind deals voor binnenlandse en internationale vluchten'. There are three destination cards: 'Frankfurt am Main naar Istanbul', 'Frankfurt am Main naar İzmir', and 'Frankfurt am Main naar...'.

levensmiddelenindustrie had ruzie met flitsbezorgers Getir en Gorillas, en eind vorig jaar bepaalde de Hoge Raad dat maaltijdbezorger Deliveroo zich had moeten aansluiten bij het bedrijfstakpensioenfonds Vervoer. Voor pensioenfondsen is zekerheid van groot belang. Als werknemers namelijk via hun werkgever geen pensioenpremie afdragen, kunnen ze nog wel aanspraak maken op pensioen wanneer ze in de sector gewerkt hebben.

WELKOM

Als nieuw lid heten wij welkom:

Mevr. P.E.M. (Patricia) Hudson,
Elsevier (Science)

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen:

Mevr. G.J.P. (Rudi) Hogeboom, Velsen-Zuid
Mevr. R.G. (Gina) Roza-Oosterink,
Amstelveen
Mevr. T. Smeer-Nedermowe, Amsterdam
Dhr. A.M. (Ton) van Maris, Alkmaar